

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ-4101-07-14/2012
P/12/169

Rzeszów, listopada 2012 r.

Pan

Dariusz Pomprowicz

Państwowy

Powiatowy Inspektor Sanitarny

w Jaśle

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2012 r. poz. 82), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Rzeszowie, przeprowadziła w Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Jaśle (Stacji), kontrolę w zakresie sprawowania, przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jaśle (Powiatowego Inspektora), nadzoru sanitarnego nad przestrzeganiem przez producentów żywności standardów sanitarnych w województwie podkarpackim, w latach 2009 – I półrocze 2012.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 2 listopada 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 i 2 *ustawy o NIK*¹, przekazuje Panu Powiatowemu Inspektorowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sprawowanie, przez Powiatowego Inspektora, nadzoru nad przestrzeganiem przez producentów żywności standardów sanitarnych w województwie podkarpackim, w latach 2009 – I połowa 2012.

¹ w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o *zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. Nr 227 poz. 1482 ze zm.).

W kontroli ustalono, że w badanym okresie Powiatowy Inspektor prowadził rejestr zakładów, podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Rejestr), stosownie do przepisów art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. *o bezpieczeństwie żywności i żywienia* (Dz. U. z 2010 r. Nr 136, poz. 914 ze zm.), zwanej dalej ustawą *obziż*. Rejestr ten był aktualizowany i obejmował wszystkie nadzorowane podmioty. W 2009 r. ujęto w nim 795 zakładów, w 2010 r. – 770 zakładów, w 2011 r. – 813 zakładów, natomiast w I półroczu 2012 r. – 804 zakłady, funkcjonujące na obszarze działania Stacji. Zakładów produkujących żywność w tym okresie było: 51 – w 2009 r.; 53 – w 2010 r.; 64 – w 2011 r. oraz 64 w I połowie 2012 r., co stanowiło – odpowiednio: 6,4%, 6,9%, 7,9% i 8% ogólnej liczby zarejestrowanych zakładów.

Na podstawie analizy 80 losowo wybranych pozycji z Rejestru ustalono, że był on prowadzony według wzoru, określonego w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2007 r. *w sprawie wzorów dokumentów dotyczących rejestracji i zatwierdzania zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu żywność podlegających urzędowej kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (Dz. U. Nr 106 poz. 730), zwanego dalej rozporządzeniem *w sprawie wzorów dokumentów*. Objęte badaniem wpisy zawierały informacje, wymagane przepisem art. 67 ust. 1 ustawy *obziż*.

W badanym okresie, Powiatowy Inspektor wydał łącznie 649 decyzji w sprawach: zatwierdzenia zakładów, warunkowego zatwierdzenia (lub przedłużenia warunkowego zatwierdzenia) zakładów. Analiza 40 takich decyzji wykazała, że zostały one wydane w terminie określonym w art. 35 § 3 *Kpa*, tj. do 30 dni od daty złożenia wniosków. Decyzje te, jak też decyzje w sprawach wykreślenia zakładów z Rejestru, zawierały elementy wymagane przepisem art. 107 § 1 *Kpa*.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Powiatowego Inspektora, związane z wydawaniem decyzji w sprawach zatwierdzenia oraz warunkowego zatwierdzenia zakładów.

W kontroli ustalono, że badane decyzje zostały wydane na podstawie wniosków przedsiębiorców, złożonych na właściwych drukach, określonych w cyt. rozporządzeniu *w sprawie wzorów dokumentów* i zawierających wymagane informacje. W każdym badanym przypadku, po otrzymaniu wniosku o zatwierdzenie zakładu, a przed wydaniem decyzji w sprawie jego zatwierdzenia – stosownie do przepisu art. 31 ust. 2 lit b i c rozporządzenia

(WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 191 z 30 kwietnia 2004) – Powiatowy Inspektor przeprowadzał kontrole w tych zakładach.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Powiatowego Inspektora, podejmowane wobec zakładów, które nie zgłosiły swojej działalności, nie uzyskały decyzji o zatwierdzeniu i nie zostały wpisane do Rejestru.

W badanym okresie Powiatowy Inspektor stwierdził 4 przypadki funkcjonowania takich zakładów. Każdorazowo, na podstawie przepisu art. 103 ustawy *obżiż*, kierował do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie (PPWIS), stosowne wnioski o ukaranie. Wobec 2 przedsiębiorców (zakładów) PPWIS wydał decyzje o ukaraniu karami pieniężnymi (łącznie 3.000 zł), w 1 przypadku nie znalazł przesłanek do ukarania, natomiast 1 postępowanie nie zostało zakończone.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sprawowanie – tak zapobiegawczego jak i bieżącego – nadzoru nad produkcją żywności.

W badanym okresie, Powiatowy Inspektor – w ramach zapobiegawczego nadzoru – uzgodnił, pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, 69 dokumentacji projektowych, dotyczących budowy oraz sposobu użytkowania obiektów budowlanych. Ponadto, uczestniczył w 112 odbiorach obiektów, będących pod jego nadzorem, z których 13 dotyczyło zakładów produkujących żywność. W Stacji funkcjonował Oddział Higieny Żywności i Żywienia (OHŻiŻ), w którym zatrudnionych było 8 pracowników. Do zadań OHŻiŻ należało sprawowanie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi: żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz kosmetyków.

W każdym roku Powiatowy Inspektor sporządzał roczne plany kontroli w oparciu o analizę ryzyka wystąpienia nieprawidłowości w nadzorowanych zakładach, wykorzystując w tym zakresie wytyczne, zawarte w Instrukcji Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS). W 2009 r. zaplanowano 461 kontroli, w 2010 r. – 472 kontrole, w 2011 r. – 397 kontroli, a w I półroczu 2012 r. – 196 kontroli. W każdym roku planowano kontrole we wszystkich zakładach produkujących żywność.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że plany kontroli, w badanym okresie, zostały zrealizowane.

Ustalono, że w poszczególnych latach ww. okresu przeprowadzono – odpowiednio: 848, 930, 923 oraz 397 kontroli, co stanowiło – odpowiednio: 183%, 197%, 222% i 202% planu. Realizacja planu kontroli, w odniesieniu do zakładów produkujących żywność, kształtowała się na poziomie: w 2009 r. – 161%, w 2010 r. – 192%, w 2011 r. – 164%, oraz w I połowie 2012 r. – 98%.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że oprócz kontroli planowanych, w badanym okresie Powiatowy Inspektor przeprowadzał również kontrole: doraźne tematyczne, w ramach określonych zagadnień; sprawdzające wykonanie nakazów i wniosków pokontrolnych oraz interwencyjne – na podstawie zgłoszonych skarg, dotyczących działalności zakładów lub jakości produktów spożywczych, znajdujących się w obrocie.

Ustalono, że skargi dotyczyły, między innymi: złych warunków sanitarnych zakładów oraz niewłaściwej higieny personelu, negatywnej oceny organoleptycznej środków spożywczych, obecności w obrocie przeterminowanych środków spożywczych, obecności zanieczyszczeń biologicznych w środkach spożywczych, niewłaściwej temperatury przechowywania żywności, hałasu emitowanego przez zakład spożywczy.

Powiatowy Inspektor, na podstawie zgłoszonych skarg, w terminach od 2 do 5 dni od daty ich wpływu, przeprowadził 26 kontroli. W ich wyniku, nałożył 10 mandatów karnych, na łączną kwotę 2.000 zł, wystawił 6 decyzji, dotyczących opłat za przeprowadzone kontrole, oraz 2 decyzje nakazujące.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Powiatowego Inspektora, podejmowane po otrzymaniu przedmiotowych skarg.

Ponadto, w wyniku przeprowadzonych kontroli, Powiatowy Inspektor wydał dwie decyzje, zakazujące wprowadzania do obrotu środków spożywczych. Jedna z nich dotyczyła suplementu diety, druga – marmolady i dżemu o zawyżonej zawartości pleśni i drożdży.

W obu przypadkach, Powiatowy Inspektor monitorował wykonanie nałożonych obowiązków.

W badanym okresie, Powiatowy Inspektor przeprowadził kontrole tematyczne, dotyczące wykorzystywania soli technicznej do celów spożywczych, oraz używania suszu jajecznego, nieodpowiadającego wymaganiom bezpieczeństwa żywności, do produkcji

żywności. Kontrolami tymi objęto 136 zakładów (w tym 42 produkujące żywność) w zakresie stosowania soli technicznej, oraz 47 zakładów (w tym 23 produkujące żywność) w związku z suszem jajecznym. W wyniku tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W badanym okresie, właściciel jednego zakładu żywienia zbiorowego, utrudniał przeprowadzenie kontroli. Po kontrolach, przeprowadzonych w dniach 31 maja 2012 r. oraz 16 czerwca 2012 r., właściciel zakład odmówił podpisania protokołów kontroli. Obie kontrole wykazały, że zakład przygotowuje posiłki metodą „od surowca do gotowej potrawy”, mimo iż posiadał decyzję o zatwierdzeniu na przygotowanie posiłków w oparciu o półprodukty. Na właściciela zakładu został nałożony mandat karny w wysokości 100 zł, a ponadto, Powiatowy Inspektor złożył do PPWIS wnioski o ukaranie właściciela zakładu. Do czasu zakończenia przez NIK czynności kontrolnych, PPWIS nie wydał decyzji w przedmiotowej sprawie.

Analiza dokumentów, dotyczących kontroli przeprowadzonych u 5 największych producentów żywności wykazała, że Powiatowy Inspektor – po kontrolach, w których stwierdzane były nieprawidłowości – wydawał decyzje w sprawach ich usunięcia, określając jednocześnie termin wykonania. Po upływie wskazanych terminów, przeprowadzał kontrole sprawdzające, które potwierdziły, że nieprawidłowości zostały usunięte.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przestrzeganie przez pracowników Stacji zakazu wykonywania dodatkowych zajęć, mogących wywoływać podejrzenie o ich stronnictwo lub interesowność.

W kontroli ustalono, że Powiatowy Inspektor oraz 1 pracownik Stacji, wykonywali dodatkowe zajęcia zarobkowe, na co posiadali stosowne zgody. Powiatowy Inspektor – za zgodą PPWIS – pełnił dyżury lekarskie w placówkach służby zdrowia, natomiast pracownik Stacji – za zgodą Powiatowego Inspektora – prowadził szkolenia z zakresu BHP.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia pobieranie, egzekwowanie oraz przekazywanie na rachunek dochodów budżetu państwa opłat – naliczonych w 2011 r. – za czynności wykonywane w związku ze sprawowaniem bieżącego i zapobiegawczego nadzoru nad produkcją żywności.

W kontroli ustalono, że dochody budżetowe w 2011 r. z tytułu powyższych opłat wyniosły 54.234,41 zł, z czego kontrolą objęto kwotę 4.047,35 zł, pobraną tytułem 21 opłat

za czynności wykonywane w ramach urzędowych kontroli żywności. Stwierdzono, że wysokość opłat określono stosownie do obowiązujących przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 marca 2010 r. w *sprawie sposobu ustalania wysokości opłat za badania laboratoryjne oraz inne czynności wykonywane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (Dz. U. Nr 36 poz. 203), na podstawie bezpośrednich i pośrednich kosztów ich wykonania. Opłaty za czynności wykonywane w ramach urzędowych kontroli żywności ustalano na zasadach i w kwotach określonych przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 maja 2009 r. w *sprawie opłat za czynności wykonywane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach urzędowych kontroli żywności* (Dz. U. Nr 78 poz. 656 ze zm.), z uwzględnieniem czasu trwania przeprowadzonych kontroli, stawki ryczałtowej z tytułu przeprowadzenia czynności kontrolnych oraz stawki ryczałtowej za każdą rozpoczętą godzinę przeprowadzenia czynności kontrolnych.

Dochody, realizowane w 2011 r., odprowadzane były terminowo na rachunek budżetu państwa. Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r., zaległości z tytułu opłat za czynności wykonywane w związku ze sprawowaniem bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego oraz za czynności wykonywane w ramach urzędowych kontroli żywności, wyniosły 9.747,92 zł. i zostały objęte postępowaniami egzekucyjnymi.

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy o NIK¹, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Inspektorowi prawo zgłoszenia, do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, zawartych w tym wystąpieniu.